

'hak-al'

4
OKTOBER
1997
23e JAARGANG

natuur-en vogelwacht
CULEMBORG

Contactadres:

Natuur- en Vogelwacht Culemborg,
Postbus 381, 4100 AJ Culemborg.

Bestuurssamenstelling:

Wim Kievit, Verdijkstraat 13,
4102 CL Culemborg; tel.: 0345 514561.
Gerard van Ruiten, Verdijkstraat 9,
4102 CL Culemborg; tel.: 0345 519581.
Frans Waroux, Moerbeiboom 45,
4101 WC Culemborg; tel.: 0345 515393.
Breun Jansen, Eikeboom 31,
4101 VA Culemborg; tel.: 0345 514885.
Leo v.d. Kooij, Vliegerweg 3,
4101 JK Culemborg; tel.: 0345 515450.
Kars Veling, Akkerwinde 9,
4102 JJ Culemborg; tel.: 0345 531689.
Paul van Veen, Gandhi 197,
4102 HK Culemborg; tel.: 0345 521953.

Clubhuis:

"De Ketelvink", voormalig "Ketelhuis" op Terweijde,
Middelcoopstraat 1A Culemborg.

Bibliotheek:

Gerrie Monfils (tel.:0347 377638)
Cor Maurice (tel.:0345 520857)
Boeken / verslagen in "De Ketelvink".
Geopend: vrijdag van 19.00 uur tot 19.30 uur,
uitgezonderd de maanden juli en augustus.

Lidmaatschap:

Nieuwe leden opgeven bij de penningmeester, evenals
adreswijzigingen.

Penningmeester:

Frans Waroux, Moerbeiboom 45,
4101 WC Culemborg, tel.: 0345 515393.
Gironr.: 34.33.351 t.n.v. F.H. Waroux,
rek. Natuur- en Vogelwacht Culemborg.

Contributie:

Betaling per toegezonden acceptgirokaart.
Jeugdlidmaatschap f 12,50 per jaar; volwassene,
gezins-, postlidmaatschap f 25,- per jaar.

Redactieteam en -adressen:

Breun Jansen, Eikeboom 31,
4101 VA Culemborg; tel.: 0345 514885.
Gerard van Ruiten, Verdijkstraat 9,
4102 CL Culemborg; tel.: 0345 519581.
Harry v.d. Warenburg, Grondzeilerweg 9,
4105 HJ Culemborg, tel.: 0345 514358.

Bezorgers Hak-al en convo's:

coördinatie bezorging: Loes Plaisier, Kamperfoelie 33,
4102 JX Culemborg;
wijk 101 J.C. Bezuyen, Smetanastraat 23,
4102 BA Culemborg;
wijk 102 P. van Veen, Gandhi 197,
4102 HK Culemborg;
wijk 103 A R. Post, Linnaeuslaan 61,
4102 LG Culemborg;
wijk 103 B W.H. van Ree, Honingklaver 10,
4102 JT Culemborg;
wijk 104 P. van Es, Kastanjeboom 6,
4101 VT Culemborg;
wijk 105 L. v.d. Kooij, Vliegerweg 3,
4101 JK Culemborg;
wijk 106 A T. en R. Staalman, Zandstraat 19,
4101 EC Culemborg;
wijk 106 B L. van Jaarsveld, De Loentjes 20,
4101 AH Culemborg;
wijk 107, 108, Fam. v.d. Warenburg, Triosingel 27,
109 4101 XC Culemborg;
wijk 110 Fam. v.d. Veen, J. v. Riebeeckstraat 52,
4105 BC Culemborg;
wijk 110 A J. En B. Vermeulen, Heinsiusstraat 44,
4105 DG Culemborg;
wijk 112, 113 W. Rubers, Joh. Frisoplaats 6A,
4196 AC Tricht;
wijk 114 P. v.d. Feen, Slotstraat 2,
4112 JX Beusichem;

Plantenwerkgroep:

Wim Rubers, Joh. Frisoplaats 6A,
4196 AC Tricht; tel.: 0345 573354.

Knotwilgenwerkgroep:

Wim Smits, Schoolhof-Oost 24,
4105 AS Culemborg; tel.: 0345 516575.
Harry v/d Warenburg, Grondzeilerweg 9,
4105 HJ Culemborg; tel.: 0345 514358.

Paddenwerkgroep:

Harry v/d Warenburg, Grondzeilerweg 9,
4105 HJ Culemborg; tel.: 0345 514358.

Zoogdierenwerkgroep:

Gerard van Ruiten, Verdijkstraat 9,
4102 CL Culemborg; tel.: 0345 519581.

Vogelwerkgroep:

Stijn Brand, Bachlaan 13,
4102 BP Culemborg; tel.: 0345 516038

Insektenwerkgroep:

Annette van Berkel, Akkerwinde 9
4102 JJ Culemborg; tel.: 0345 531689.

Werkgroep Natuurfotografie:

Henk Vennix, Pastoriestraat 39
5241 TH Rosmalen; tel.: 073 5212903.

Werkgroep Wintervoeding Vogels:

Ruud Post, Linnaeuslaan 61,
4102 LG Culemborg; tel.: 0345 530135.

Inleveren waarnemingen:

Jouke Altenburg, Kamperfoelie 33,
4102 JX Culemborg;

of de speciale bak in "De Ketelvink"

Begeleiding jongere jeugdgroep:

Gerrie Monfils-Evers, 31-de Limiet 5,
4131 NR Vianen; tel.: 0347 377638.

Nestkasten-coördinatie:

Ruud Post, Linnaeuslaan 61,
4102 LG Culemborg; tel.: 0345 530135.

Kampen, lezingen, dia-avonden en cursussen:

Leo v.d. Kooij, Vliegerweg 3,
4101 JK Culemborg; tel.: 0345 515450.

"Het Vogeljaar":

Jaarabonnement door overschrijving van f 24,00 op de girorekening van de N.V.W.C., met vermelding van: "Het Vogeljaar".

Verbandtas en -trommel:

Voor alle activiteiten is een verbandtas en -trommel aanwezig in "De Ketelvink". Aanvullingen z.s.m. na gebruik doorgeven aan de beheerder:

Ellen Geleedst, Gandhi 197,
4102 HK Culemborg; tel.: 0345 521953.

CONTACT-ADRESSEN:**Vogelbeschermingsconsulent:**

Stijn Brand, Bachlaan 13,
4102 BP Culemborg; tel.: 0345 516038.

Asielhouders:

't Klaphek, 3401 RZ IJsselstein;
Dhr. R. Weiters; tel.: 030 6063335

DIVERSE NATUURORGANISATIES:

Milieu: alarmnummer luchtverontreiniging:
tel.: 026 4452220.

Veldpolitie:

Den Hartog: tel.: 0343 551558 (Werkhoven)
Vrieling: tel.: 0343 561675 (Cothen)
Meldkamer: tel.: 030 6924824 (Zeist)

Gemeentepolitie Culemborg:

A.J.A. Helmond, Boerenstraat 11,
Culemborg; tel.: 0345 477777.

Vereniging Milieudefensie:

Tweede Weteringplantsoen 9, 1017 ZD A'dam.

Gelderse Milieudefensie:

Jansbuitensingel 14, 6811 AB Arnhem;
tel.: 026 3515069.

Milieuwerkgroep "Noordwest-Betuwe":

Harry v.d. Warenburg, Grondzeilerweg 9, 4105 HJ
Culemborg; tel.: 0345 514358.

Werkgroep Milieu Geldermalsen

Henk ten Berge, Twee Morgen 16, 4196 JT Tricht
tel.: 0345 573974.

Milieuwerkgroep Buren:

Goof den Hartogh, Kloosterlaan 15,
4111 LG Zoelmond; tel.: 0345 502061

Staatsbosbeheer regio Betuwe:

Beheerseheid De Linge, Veerstraat 16,
4181 AG Waardenburg; tel.: 0418 592411.

Vogelbescherming:

Dribergseweg 16 C, Zeist, tel.: 030 6937700;
winkel: 030 6937777; ledenservice: 030 6937744;
vogel-infolijn: 030 6937773.

Stichting Het Geldersch Landschap:

Zypendaalseweg 44, 6814 CL Arnhem,
tel.: 026 4420944.

I.V.N. Vereniging voor Natuur- en Milieueducatie:

Plantage Middenlaan 2C, 1000 HC Amsterdam,
tel.: 020 6228115.

I.V.N. Vereniging voor Natuur- en Milieueducatie, afd. Tiel en omstreken:

Secretariaat: J.E.L. Bannink-Grimm
Cellendonklaan 35, 4012 BN Kerk-Avezaath.

Stichting Natuur en Milieu:

Donkerstraat 17, 3511 KB Utrecht,
tel.: 030 2331328.

Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten:

Noordereinde 60, 1243 JJ 's-Graveland;
tel.: 035 6559911.

Wereld Natuur Fonds Nederland:

Postbus 7, 3700 AA Zeist; tel.: 030 6937333.

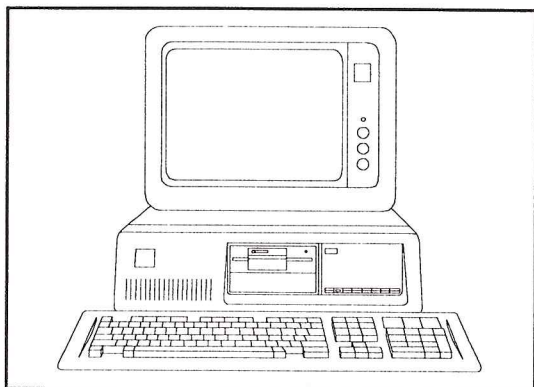
Wereld Natuur Fonds Nederland, regio West-Betuwe:

secretariaatsadres:
G.J. van Kessel-Heuff, Binnenstr. 3,
4117 GR Erichem; (Pandawinkel), tel.: 0344 571637

Greenpeace Nederland:

Postbus 11026, 1001 GA Amsterdam.
Damrak 83-II, 1012 LN Amsterdam;
tel: 020 6236545 / 6231843.

VOORWOORD VAN DE REDACTIE

De zomervakantie ligt al weer enige tijd achter ons en de natuur maakt zich langzaam maar zeker op voor de kleurrijke herfst. In dit nummer keren we even terug naar vóór de zomervakantie met onder andere een impressie en soortenlijst van het Hemelvaartskamp en een uitgebreide vogelwaarnemingenlijst van mei tot september jl.

Wanneer dit nummer bij u in de brievenbus glijdt is de eerste paddestoelenexcursie inmiddels gehouden; op zaterdag 11 oktober kunt u ook op zoek naar deze vruchtlichamen tijdens de tweede tocht over de rijke grond van Landgoed Soelen te Zoelen.

Op 1 en 2 november aanstaande vindt op het terrein van de kinderboerderij De Heuvel aan de Weithusen het 11de NME-weekend plaats met als thema "*Dijken: veilig en fleurig*". De nieuwsbrief over dit weer veelbelovende weekend zal u separaat worden toegezonden.

De dagexcursie van 29 november 1997 naar de Oostvaardersplassen (watervogels en ganzen) o.l.v. Ruud Post en Theo Boudewijn is verplaatst en wel vervroegd naar 22 november 1997 (zie ook het excursie- en activiteitenprogramma op pagina 20).

Wij wensen u veel leesgenoegen toe en denkt ook u aan de uiterste inleverdata voor zowel Hak-al december 1997 als het Jaarverslag 1997?!

Index:

- pag. 4 - Verslag Hemelvaartskamp 7 t/m 11 mei 1997
- pag. 6 - Kinderfietsje
 - Commissie van beheer
- pag. 7 - Steun de dieren in nood
- pag. 8 - De vogelwaarnemingen van mei tot september
- pag. 10 - Jeugdtribune
- pag. 12 - Een natuurreis naar Estland, een reis in ruimte én tijd; deel I, door Leo van der Kooij
- pag. 16 - Hulp gevraagd!
- pag. 17 - Vleermuizen tijdens de Nacht van Culemborg
- pag. 18 - Bibliotheek
- pag. 19 - Soortenlijst Vegetatie-Opname Van De Zump tijdens De Nacht Van Culemborg
- pag. 10 - Excursie- en activiteitenprogramma

Verslag Hemelvaartskamp van 7 t/m 11 mei 1997 (36 personen en 1 hond) op minikampeerderij "De Boemerang", bij Henk en Wil Coenen in Meppen

Op 6 mei vertrokken wij, Wim en Adrie Kievit, samen met de fam. Schuurman (Joop, Miep en Terry) naar Meppen. We gingen kwartier maken voor de rest van de groep. Toen we er een half uurtje waren, kwam de fam. Lucas ook en hebben we dus met z'n zessen de nieuwe tent en de kooktent opgezet.

Een plaatje, die nieuwe tent. We zijn er dan ook allemaal heel blij mee en hebben er heerlijke uren in doorgebracht.

Harry Lucas had er zelfs verlichting in gemaakt. Echt waar!

gezellig samen eten in de buitenlucht (foto: Wim Kievit)

De camping was wat rommelig, maar heel gezellig. Je kon er van alles vinden. Tafels om in de tent te plaatsen en banken om op te zitten. We konden er zelfs fietsen huren. Alles was mogelijk. Toen we 's woensdags boodschappen hadden gedaan en de eerste kampgangers arriveerden hadden we voor allemaal een lekkere warme kop soep klaar.

Het was, zeker de eerste nacht, zeer koud. Met handschoenen en dikke jacks aan ging een grote groep dauwtrappen op donderdagmorgen (Hemelvaartsdag) in boswachterij Sleenerzand o.l.v. een boswachter.

Aan het eind van de excursie kregen ze een uitgebreid ontbijt inclusief een eitje (zat bij de prijs in).

Verder zijn er wandel- en fietsexcursies gemaakt maar "De Klencke", "Boswachterij Gees", "De Mepper dennen", en het "Balinge- en Mantingerzand".

Wat we zoal gezien hebben kunt u lezen in bijgaande soortenlijst.

Maar het is een heerlijk kamp geweest. De kinderen vermaakten zich prima en Terry (de hond) kwam niets tekort. Het eten bestond uit macaroni, andijvie-stampot en hutspot. Alles was zeer smakelijk bereid.

De temperatuur had wat hoger moeten zijn, maar daar kon niemand iets aan veranderen.

Wie nog nooit met een kamp mee geweest is, raad ik aan het toch eens te doen. Ga eens mee en ervaar hoe gezellig en fijn het is met zo'n groep N.V.W.C.-ers!!! Vraag maar aan Joost, Frank en Coby. Zij waren voor 't eerst mee.

Adrie Kievit en Gerard van Ruiten (soortenlijst)

Soortenlijst Hemelvaartskamp 1997

Vogels:

- 1) vink
- 2) bonte vliegenvanger
- 3) appelvink
- 4) kruisbek
- 5) kneu
- 6) groenling
- 7) goudhaantje
- 8) fluitier
- 9) tuinfluiter
- 10) grasmus
- 11) vuurgoudhaantje
- 12) goudvink
- 13) boomklever
- 14) boompieper
- 15) graspieper
- 16) zwartkop
- 17) geelgors
- 18) pimpelmees
- 19) koolmees
- 20) staartmees
- 21) zwarte mees
- 22) gekraagde roodstaart
- 23) zwarte roodstaart
- 24) tapuit
- 25) zwarte specht
- 26) kleine bonte specht
- 27) grote bonte specht
- 28) merel
- 29) zanglijster
- 30) grote lijster

- 31) spreeuw
- 32) huismus
- 33) buizerd
- 34) havik
- 35) sperwer
- 36) torenvalk
- 37) boomvalk
- 38) rietgors
- 39) gaai
- 40) ekster
- 41) roek
- 42) kauw
- 43) zwarte kraai
- 44) houtduif
- 45) holenduif
- 46) koekoek
- 47) zomertortel
- 48) gierzwaluw
- 49) boerenzwaluw
- 50) huiszwaluw
- 51) witte kwikstaart
- 52) gele kwikstaart
- 53) veldleeuwerik
- 54) Kievit
- 55) scholekster
- 56) regenwulp
- 57) kokmeeuw
- 58) blauwe reiger
- 59) ooievaar
- 60) wintertaling

insecten: (o.a.)

- 1) mestkever
- 2) heidehaantje
- 3) klein koolwitje
- 4) klein geaderd witje
- 5) atalanta
- 6) dagpauwoog
- 7) landkaartje
- 8) Citroenvlinder

planten: (o.a.)

- 1) eenarig wollegras
- 2) veenpluis
- 3) hondsdrif
- 4) w. klaverkruid
- 5) paarse dovenetel
- 6) witte dovenetel

zoogdieren:

- 1) ree (zichtwaarneming 3 ex. + prenten)
- 2) vos (uitwerpselen)
- 3) marter, spec. (uitwerpselen)
- 4) konijn (uitwerpselen)
- 5) haas (zichtwaarneming)
- 6) mol (sporen)
- 7) egel (uitwerpselen)
- 8) eekhoorn (prent)
- 9) schotse hooglander (zichtwaarneming)

ven met eenarig wollegras in boswachterij Gees (foto: Wim Kievit)

ven met eenarig wollegras in boswachterij Gees (foto: Wim Kievit)

Kinderfietsje

Vier juni, 21.15 uur. Onze stoeltjes staan geïnstalleerd en we genieten van onze koffie. Voor ons ligt een kapvlakte, met wat opslag van struiken en hier en daar een boom. Rondom staat dennenbos, behalve achter ons, waar een jong loofbos de puberteit in gaat. De zon staat al laag. Er fluiten alleen nog wat merels en ook een geelgors weet nog niet van ophouden. Wat verder weg zingt nog een zanglijster. Verder is het stil, behalve natuurlijk het eeuwige geraas van auto's in de verte. Twee grote oranje nachtvlinders patrouilleren heen en weer over het pad. We zitten overduidelijk in de weg. Het begint steeds meer te schemeren en het wordt kouder. De zon gaat onder. Ergens blaft een hond. Heel in de verte fietst een klein jochie met een ratel in de spaken van zijn fietsje over de hei. Hoewel....., op deze tijd van de dag?

We kijken elkaar aan. Een nachtzwaluw! Daar zijn we speciaal voor gekomen. We luisteren opgetogen naar het ratelende geluid. Achter ons begint er nog een. De omgeving is nu bezwangerd van het indringende geratel van beide vogels. Plotseling vliegt er eentje rakelings langs ons heen en strijkt een eindje verderop neer in een grove den. We schudden elkaar de hand. Wat een belevenis. Het geratel verplaatst zich. Ook de andere vogel komt dichterbij. Opeens komen er twee uit de grove den gevlogen. Ze flirten achter elkaar aan en maken vreemde, krakende geluiden. Ondanks de schemering zijn hun lange, stijve vleugelslagen en

glijvluchten nog mooi te zien. Ze verdwijnen in de donkere schaduwen van het dennenbos. Nog een tijdje luisteren we bijna ademloos naar het geratel, wat zich met tussenpozen op wisselende plaatsen laat horen. Dan vertrekken we. Het wordt te donker om nog iets te kunnen zien.

Op de terugweg rijden we nog even langs de Blauwe Kamer. Het toetje bestaat vanavond uit twee roepende kwartelkoningen, onzichtbaar knerpend in het donker.

Wat een avond!

Gerben Mensink

Commissie van beheer

Wie het jaarprogramma bekeken heeft, komt daarop eens per maand een datum tegen met achtervoegsel: schoonmaken Ketelvink.

Op deze avonden bent u meer dan welkom. Voor ieder is er wel wat te doen. Denkt u niet te kunnen stofzuigen, stoffen, zuigen, dweilen, maar kunt u wel lekkere koffie zetten kom dan ook. Gezamenlijk voor het gebouw zorgen is best gezellig.

Geloof me het zit lekkerder op een schone stoel, koffie smaakt beter uit schone kannen en kopjes, een gevallen trui, vest of jas zonder afborstelen trekt sneller aan.

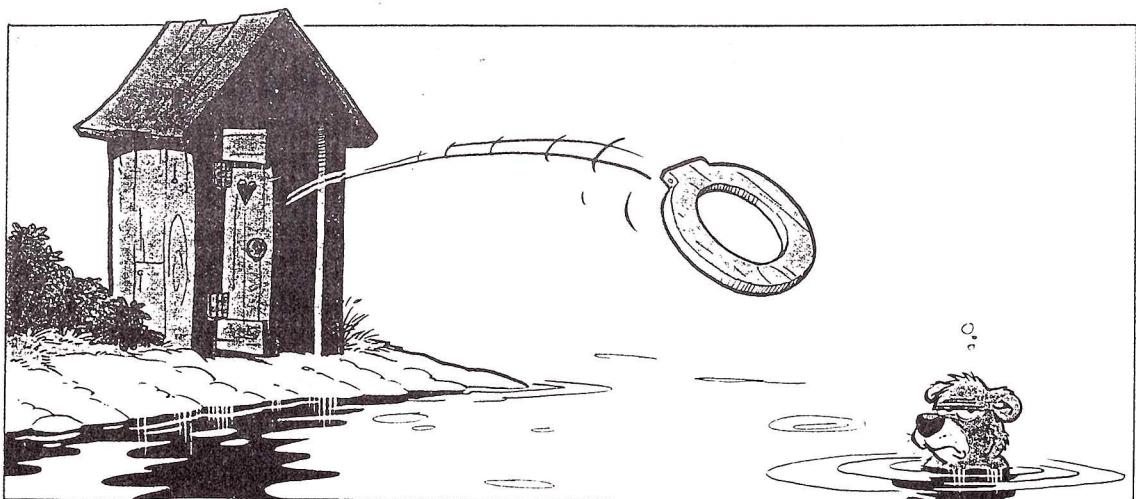
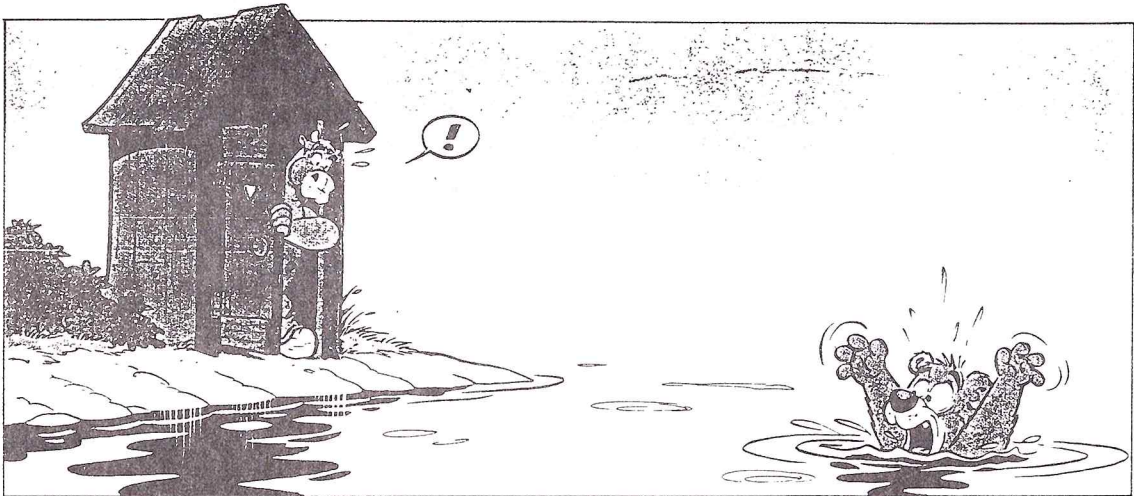
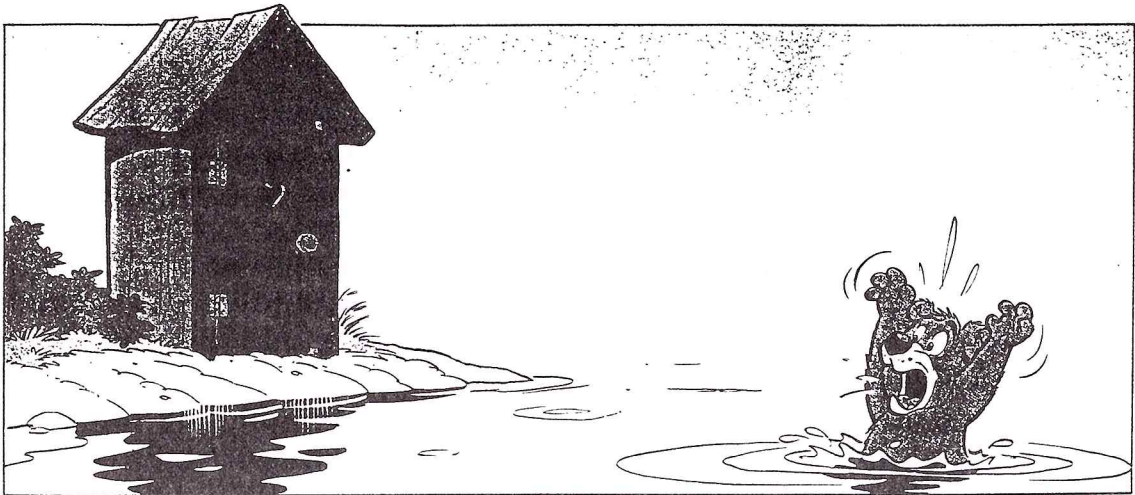
Alles is te leren en moet je zeker eens in je leven gedaan hebben, helaas Campari hebben we niet, wel koffie en thee met wat lekkers erbij.

Wilt u echt helpen, maar niet op deze avonden, sluit u aan bij de donderdagmorgen groep o.l.v. Wim Kievit of bel voor een andere regeling.

Tot de eerstvolgende avond of een daarna.

Gerrie Monfils.
0347377638.

STEUN DE DIEREN IN NOOD

(tekening: Wil Raymakers - Thijs Wilms)

Wie wil steunen kan een bijdrage overmaken op postbankrek. 34.33.351 van de N.V.W.C., t.n.v. F.H. Waroux, onder vermelding van "DIEREN IN NOOD".

Informatie: Ruud Post, coördinator Werkgroep Wintervoeding Vogels.

De vogelwaarnemingen van mei tot september

Het vorige overzicht van de vogelwaarnemingen is al weer vier maanden geleden opge maakt. Toch is dit grote tijdsbestek denk ik niet de enige reden waarom u zo'n uitgebreide lijst voor u ziet. Naast onze 'vaste' leveranciers hebben zich namelijk verschillende 'nieuwelingen' gemeld. De uitgebreide verklarende lijst van de gebruikte afkortingen voor de waarnemers spreekt voor zichzelf. Een derde reden kan zijn dat Stijn Brand weer in ons midden is. Na een jaar vogelen in Israël en Scandinavië lijkt hij de 'bijzondere' vogels nu maar hierheen te lokken: Zwarte wouw en Wespendif zijn fraaie waarnemingen.

De waarnemingen van deze keer zijn in principe vanaf mei. Ze zijn aangevuld met een aantal waarnemingen van voor die tijd, die na de sluitingsdatum van de vorige Hakal ik mijn bezit kwamen. Misschien kunnen de inzenders met het inleveren een beetje rekening houden met de copysluitingsdata van de Hak-al. Sorry Leo, je Bruine kiekendief komt wel in het archief, maar was net te laat voor het overzicht van deze keer.

Leuk vond ik het om te merken dat het artikel van Gerben Mensink over het voorkomen van de Staartmees in en om Culemborg mensen heeft gestimuleerd om waarnemingskaartjes van deze soort in te leveren. Voor de goede orde: Gerben heeft niet gesteld dat er geen Staartmezen in Culemborg voorkomen, zoals op een waarnemingskaartje werd gesuggereerd. Gerben citeer-

de alleen de Avifauna Midden Nederland (1971) waarin gesteld wordt dat Staartmezen niet ten zuiden van de Lek in het rivierengebied broeden.

Terwijl ik dit stukje typ roepen de Tjiftjaffen regelmatig uit de bomen in de buurt. De trek is weer begonnen voor veel vogelsoorten. Voor volgende keer verwacht ik dan ook veel leuke waarnemingen. Vergeet u niet bij te houden wanneer u ook die 'gewone' zomergasten als Boerenzwaluw etc. heeft waargenomen? Van uw laatste jaarwaarneming ontvang ik graag een kaartje.

Veel vogelplezier,

Jouke Altenburg

Soort	Mnd	Dag	Aant.	Waarnr.	Medewaarnr.	Plaats	Gesl.	Bijzonderheden
Staatmees, caudatus	3	9	1	PvV		Regulieren		
Blauwe kiekendief	3	30	1	PvV	Egel	Smalriemse weg	v	
Kleine plevier	3	31	1	PvV		Beusichemse waard		
Zomertaling	3	31	1	PvV		Beusichemse waard	m	
Groenpootruiter	4	20	1	GRui		Baarsemwaard		
Hop	4	25	1	LKoo		Langs N320 t.h.v. de Zump		
Sperwer	4	25	1	NKoo		Vliegerweg		prooi plukkend in achtertuin
Sperwer	4	27	1	JAlt		PPC	v	
Sprinkhaanzanger	4	30	1	GRui		Regulieren (griend platte weg)	m	
Koekoek	5	3	1	RPos	HVen, ATrou, KTrou, JRin	Regulieren		
Koekoek	5	3	1	RPos	HVen, ATrou, KTrou, JRin	OVB		
Sperwer	5	4	1	JAlt	RPos	boven Rondeel en de Geeren	v	
Braamsluiper	5	12	1	LKoo		Tuin Vliegerweg		
Patrijs	5	12	2	LKoo		Baarsemwaard		
Spotvogel	5	12	1	LKoo		Hoek Eikeboom x Noteboom		
Wielewaal	5	16	1	JRin	FRui	Regulieren		
Boomvalk	5	17	1	TBou		Akelei		
Sperwer	5	17	1	JAlt	LPlai	Weithusen	v	ving prooi uit solitaire boom en vloog recht naar Geeren / Rondeel
Kramsvogel	5	18	1	GRui		Regulieren, Zwarte kade		Fouragerend inweiland; mogelijk broedgeval.
Boomvalk	5	20	1	TBou		Akelei		
Boomvalk	5	23	1	JRin		Oude Hoevense weg		
Boomvalk	5	23	2	ATrou		Tricht - Neust		ook 26 mei
Paapje	5	23	2	ATrou		Tricht - Neust	1 v 1 m	ook 26 mei; waarschijnlijk broedgeval

Wielewaal	5	25	3	JScho	AScho	Regulieren	1v2m	
Groenpootruiter	5	31	1	ABer	RPos	Baarsemwaard		
Zwarte stern	5	31	1	RPos	JRin, Hven, ATrou	OVB		
Boomvalk	6	4	1	LKoo	NKoo	Vliegerweg		
Boomvalk	6	4	1	LKoo	NBon	Zoelmond		
Groene specht	6	4	1	LKoo		de Bol		
Zwarte roodstaart	6	21	3	RPos		Goilberdingerdijk	1v2juv	
Gekraagde roodstaart	6	28	1	RPos		Erasmusweg	1m	
Purperreiger	7	2	1	MBui		Plasje Lekdijk, nabij Everdingen		
Staartmees	7	5	10	Blom		Weidsteeg	10juv	voor het derde jaar 's zomers rondtrekkende staartmezen gezien
Kwartel	7	6	1	PvV	LOor	Beusichemse waard	m	
Porseleinhoen	7	6	1	PvV	LOor	Beusichemse waard t.h.v. Weidsteeg	m	
Porseleinhoen	7	6	1	PvV	EGel	Redichemse waard t.h.v. Lange dreef	m	
Porseleinhoen	7	6	1	PvV	JAlt, LOor	Redichemse waard t.h.v. Lange dreef	m	uitsluitende waarneming met ex. einde Weidsteeg
Porseleinhoen	7	6	1	PvV	LOor, JAlt	Strang bij telpost	m	
Wielewaal	7	6	1	JAlt	ABer	Zump, tegen provinciale weg	m	
Staartmees	7	12	10	Blom		Weidsteeg 6	10juv	Moet dit jaar hier hebben gebroed (zie art. HAK-AL juni 97)
Grauwe vliegenvanger	7	16	1	LKoo		Regulieren, ingang Zwarte kade		mogelijk broedgeval
Koekoek	7	16	1	LKoo		Regulieren, Zwarte kade		donker exemplaar, licht gevekt; mogelijk juveniel
Ooievaar	7	16	2	LKoo		Regulieren	2ad	1 geringd exemplaar; ander ex. met licht beschadigde snavel
Patrijs	7	16	1	LKoo		Regulieren, Hennisdijk		
Sperwer	7	20	4	SBra		Kerswerf	2ad2juv	in bomenrij buitendijks fouragerend
Groenpootruiter	7	24	1	GMen		PPB		trekkend richting zuid
Bruine kiekendief	7	27	1	SBra		Einde Weidsteeg		gehoord
Groene specht	7	28	1	SBra		de Bol		vliegend oost
Bruine kiekendief	7	30	1	GMen		Pikse Boogerd	v	landend vanuit Beesd om ca. 20:00. Ca. 25 minuten fouragerend.
Zwarte ooievaar	7	30	1	GRui	FRui	Regulieren		vliegend oost te laat opgepikt voor determinatie op soort
Bruine kiekendief	8	2	1	JAlt		Fort Everdingen	juv	fouragerend tussen hooiende tractoren
Grote stern of Lachstern	8	2	1	TT		Telpost		
Ooievaar	8	5	2	GRui	FRui	Regulieren	2ad	
Havik	8	9	1	JAlt		Zoelmond	v	
Paapje	8	16	1	TT		Telpost	1v	
Witgatje	8	16	1	TT		Telpost		
Boomvalk	8	23	2	TT		Telpost		joegen alle Kieviten a.d. overzijde van de Lek op.
Kleine plevier	8	23	1	TT		Telpost		
Wespendief	8	23	1	SBra		Telpost		hoog op cirkelend; afglijdend naar het zzw
Witgatje	8	23	1	TT		Telpost		
Zwarte wouw	8	23	1	SBra		Boven de Gamma (station)		
Huiszwaluw	8	31	17	RPos		Linneauslaan		trekkend oost
Sperwer	9	2	1	RPos		Linneauslaan	1v	trekkend zw
Gele kwikstaart	9	3	6	GMen		Baarsemwaard	3juv3?	
Boomvalk	9	6	1	JAlt		moestuincomplex de Zump		jagend langs de bomenrij Weithusen
Grauwe vliegenvanger	9	7	1	GRui		v Pallanddreef / Elisabethdreef	2ad2juv	
Groene specht	6,7,8			GRui		Regulieren		

De afkortingen van de waarnemers staan voor:

PvV	Paul van Veen
EGel	Ellen Geleedst
G en FRui	Gerard en Frank van Ruiten
L en NKoo	Leo en Nel van de Kooij
HVen	Henk Vennix
ATrou	Arie Trouborst
KTrou	K. Trouborst
JRin	Joost Rink
Jen AScho	Jaap en Ank Schots

R en Tpos	Ruud en Tiny Post
GMen	Gerben Mensink
TT	Trektellers
LOor	Louis van Oort
SBra	Stijn Brand
Blom	Blommaart Sr.
MBui	Marjan Buizer
ABer	Annette van Berkel
TBou	Theo Boudewijn
JAlt	Jouke Altenburg

JEUGDRUBRIEK

*Hallo
jeugdleden.....*

Velen genoten van een reis verweg uit Nederland, anderen bleven wat dichterbij en weer anderen genoten van de vrije dagen rondom huis.

Het voordeel van thuis blijven is dat je kunt kiezen wat je aantrekt wat kleding betreft, je al je speelgoed bij de hand hebt, je boeken, maar vooral de omgeving goed bekend is. Wil je gaan wandelen of fietsen hoef je niet op te letten waar je heen gaat, als je binnen de grenzen van Culemborg blijft weet je altijd wel weer hoe je naar huis komt.

Nu voor ons allemaal alles weer normaal gaat, op tijd opstaan voor school, je clubs, al je vrienden en vriendinnen weer bereikbaar gaat de dierenwereld zich klaarmaken voor de reis oftevel de trek.

Dat kan zijn het opzoeken van een plaats voor de winterslaap of het wegtrekken naar soms verre landen om daar te overwinteren.

Vogels.

Na de broedtijd die zo tussen april en augustus ligt, gaan vogels zich opmaken voor de winter. Veel vogelouders hebben het zo druk gehad met het grootbrengen van hun jongen dat ze er zelf niet echt fraai meer uit zien.

Dat wordt opgelost door in de rui te gaan en zo een nieuw of liever gezegd bijna nieuw verenpak te krijgen. Tijdens de rui kruipen de vogels weg, om zo niet gezien te worden door voegeleters, omdat ze zonder een deel van hun verenpak niet weg kunnen vliegen.

Na de rui en dat zie je direct hebben de vogels weer mooie glanzende veren, niet meer van die doffe en gerafelde. Wie aangewezen is op insecten krijgt het in de winter erg moeilijk, om te vermijden dat er geen voedsel genoeg is trekken de meeste van deze vogels weg. Een mooi voorbeeld hiervan is de zwaluw.

Huiszwaluwen komen begin april naar Nederland, krijgen hier hun jongen en vertrekken eind augustus weer. Vele huiszwaluwen trekken zelfs naar Zuid Afrika en blijven daar tot ze eind maart begin april weer hierheen komen. In Zuid Afrika is het dan zomer en zijn er daar genoeg insecten.

In vogelgidsen in Nederland staat dat de huiszwaluw

een zomervogel is, want hij is hier in de zomermaanden. Wie in een Zuid Afrikaans boek kijkt, ziet dat ook daar de huiszwaluw een zomervogel is. En toch praten we dan over dezelfde vogels. Heel verwarrend, maar dat komt omdat de zomer daar van zeg maar september tot maart loopt en hier van april tot september!

Koolmezen eten ook insecten, maar deze trekken niet weg, hooguit komen de koolmezen uit Noord/Europa ook bij ons overwinteren.

De koolmees heeft 's zomers een kleine maag speciaal voor insecten geschikt, om zo veel ruimte over te houden voor de eitjes die bij het vrouwtje koolmees in haar lichaam groeien.

's Winters is er geen zacht voedsel genoeg, dan wordt de maag wat groter en steviger, zodat de koolmees ook hardvoer zoals zaden kan eten. Snap je nu waarom je als er jonge vogels zijn met een kleine maag voor zachtvoer je geen pinda's op moet hangen.

Met een pinda in een kleine maag is deze maag al vol en kan er geen ander voer bij, de maag kan geen hard voer verwerken en zo stikt de jonge vogel van de honger en gaat dood.

Een vogel die we in de zomermaanden bijna niet zien

is de gans, dit soort vogels broeden meestal in Noord-/Europa en Rusland. Omdat de winters daar vaak lang en streng zijn valt het niet mee daar door ijs en sneeuw voedsel te vinden.

Veel soorten ganzen, zoals grauwe gans, rotgans, kolgans, rietgans, komen naar ons land om te overwinteren. Ze komen meestal met velen tegelijk. Vanaf de dijk langs de uiterwaarden kun je met een verrekijker ze heel goed zien.

Andere trekkers.

Naast vogels zijn er nog veel meer dieren die trekken en wat te denken van planten, struiken en bomen, paddestoelen, er komt de komende maanden veel op trek.

Dat bij het woord trek vaak alleen aan vogels gedacht wordt is helemaal verkeerd. Trekken betekent van de ene plaats naar de andere en dat hoeft geen kilometers ver te zijn.

Bomen trekken ook zij trekken zich terug, binnen in de boom gaat alles aan het werk om de winter de baas te blijven, eerst vallen de vruchten af, denk maar aan appels, noten, kastanjes, eikels en rozebottels om met hun zaad voor nieuwe bomen te zorgen, door de wind trekken de zaden weg van hun valplaats. Verder laat de boom de bladeren vallen.

Planten laten hun zaad met hulp van de wind wegtrekken naar nieuwe plaatsen om te ontkiemen, bij paardebloemen heel goed te zien als ze zo'n pluizenkop hebben. Je hebt er vast wel eens een leeggeblazen, sommigen zeggen dat je aan de overgebleven pluizen na een keer blazen kunt zien of je vriendje en laat ik de rest nou even vergeten zijn.

Zoogdieren hebben ook zo hun trek. Muizen komen lekker gezellig in huizen wonen, daar is vaak makkelijk aan eten te komen en het is warm. Paarden en koeien gaan op stal, egels, mollen en vleermuizen kruipen op een liefs vorstvrije plaats weg en doen een winterslaap.

De hermelijn doet het anders, die blijft zelf aanwezig in de winter, maar laat zijn kleur vertrekken. 's Zomers is hij bruin en in de winter is hij wit, wel heeft hij altijd een zwarte staartpunt.

Paddestoelen veelal in de herfst het best te zien, maken gebruik van de wind om sporen te verspreiden. Let

maar eens op die grote witte bollen soms zo groot dat er maar net een op je bord zou passen, als die open barst zie je een stuifwolk, met een beetje wind verspreiden de sporen zich naar alle kanten.

En wat te denken van de paddentrek. Padden trekken in het voorjaar naar hun geboorteplaats om daar weer jonge padjes te krijgen. In het najaar kruipen ze weg op een beschutte plaats om de winter door te komen.

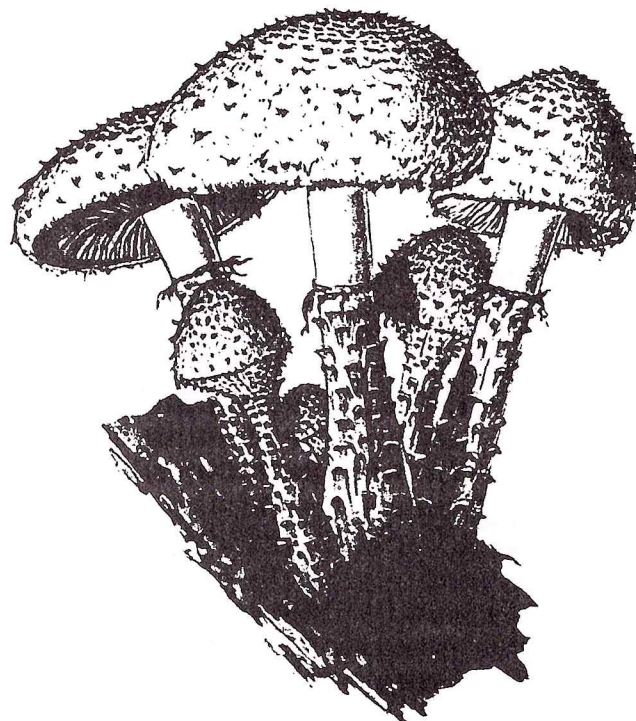
Zo zie je dat er veel meer trek is dan alleen de vogeltrek.

In de eerste week van november zal er ook op radio en TV aandacht aan de trek gegeven worden, misschien mag je ook daar naar luisteren of kijken. Verder komt er een speciaal themanummer over de trek in het blad Vrije Vogels, dat uitgegeven wordt door het IVN, Vogelbescherming Nederland en JNM. Geen lid van Vrije Vogels, zet je naam op de lijst in de Ketelvink of zeg/bel of fax het mij even en je krijgt het thuis.

Kijk goed als je buiten komt naar nog andere dingen die met trek te maken hebben, schrijf het op en breng het mee naar de jeugdavond.

Vragen, opmerkingen of wil je zomaar wat kwijt bel/fax of schrijf naar

Gerrie Monfils, 31 de Limiet 5, 4131 NR Vianen.
0347377638.

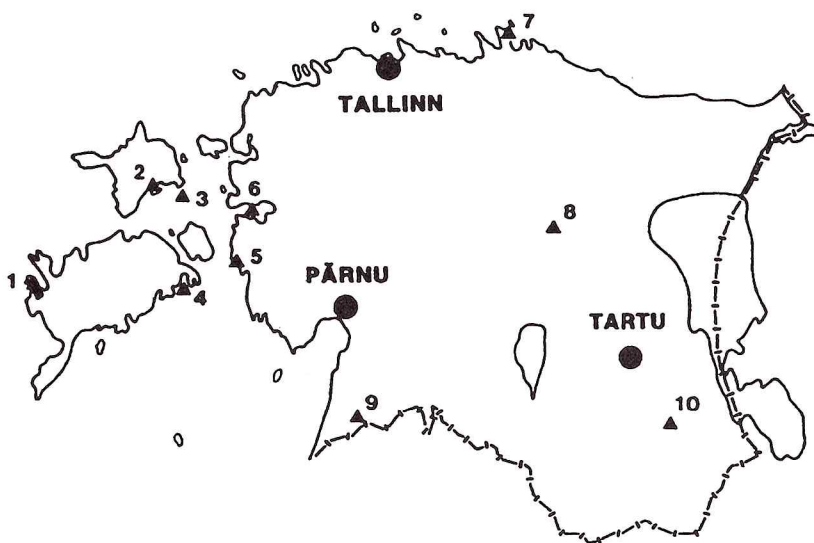
Schubbige Bundelzwam

Een natuurreis naar Estland, een reis in ruimte en tijd

Eind mei van dit jaar heb ik als deelnemer aan een georganiseerde natuurreis in een groep van 14 personen dit kleine, onbekende land mogen bezoeken. Het was een belevenis die nog steeds de mooiste herinneringen bij mij weet op te roepen. Stel je eens voor dat je hier in een tijdmachine zou kunnen stappen, waarmee je, pak weg, zo'n duizend jaar terug in de geschiedenis van ons land zou kunnen reizen. Je zou terecht komen in een onmetelijk laagland met stille kustlandschappen, vrij stromende rivieren, uitgestrekte venen en flinke stukken oerbos. Daartussen liggen ruim verspreid enkele nederzettingen van boeren en vissers. Er moet een ongekende natuurlijke rijkdom zijn geweest, waarvan we ons nu in het zeer snel verstedelijkende Nederland nog maar nauwelijks een voorstelling kunnen maken. Fantasie? Ja en nee, want i.p.v. de niet bestaande tijdmachine kunnen we het vliegtuig nemen en na ruim twee uur vliegen in Estland aankomen. In dit dunbevolkte land zijn rust, ruimte en ongerepte natuur nog in overvloed te vinden.

Estonia

met de ligging van de belangrijkste vogelgebieden

1. Vilsandi	6. Matsalu Bay
2. Käina Bay	7. Viinistu
3. Hiiumaa Islets	8. Endla Nature Reserve
4. Saareküla	9. Nigula Bog
5. Puhtulaid	10. Taevaskoja

100.000 inwoners, Tartu, en 6 andere steden met meer dan 20.000 inwoners. De rest van de bevolking woont verspreid in kleine stadjes, dorpen en gehuchten. In het noorden grenst Estland aan de Finse Golf, in het oosten aan Rusland, in het zuiden aan Letland en in het westen aan de Oost zee. De grens met Rusland loopt grotendeels dwars door het enorme Peipusmeer (3548 km²). Voor de kust liggen talrijke eilanden en eilandjes. De twee grootste Saaremaa (2668 km²) en

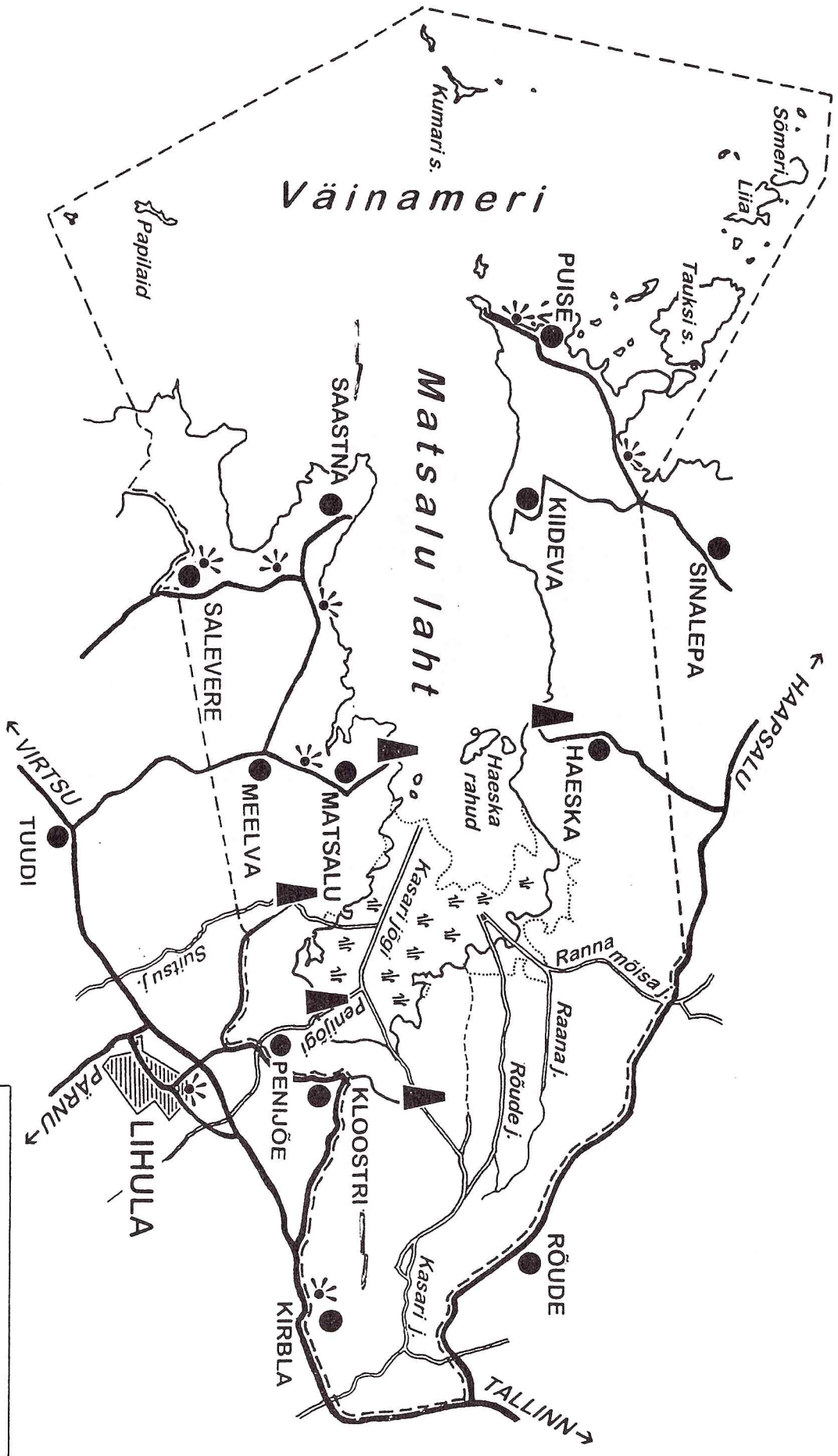
Voordat ik ga vertellen welke gebieden onze groep bezocht heeft en wat we daar gezien hebben, wil ik eerst iets over het land zelf vermelden. Estland is het noordelijkste en tevens kleinste land van de groep van Baltische landen, drie landen die tot 1991 deel uitmaakten van de Sowjet Unie en nu sinds 6 jaar onafhankelijk zijn. Estland, Eesti in de eigen taal of Estonia in het Engels, is ruim 45.000 km² groot (vgl. Nederland 37.000 km²) en telt slechts 1,5 miljoen inwoners. Hiervan zijn 70% Esten, die de officiële voertaal van het land, het aan het Fins verwante Estisch spreken en 30% Russen. Er is dus een grote Russisch sprekende minderheid, die zich voornamelijk in de grotere steden concentreert. De hoofdstad is Tallinn en hier woont 30% van de totale bevolking. Er is nog maar één andere stad met meer dan

Hiiumaa (uitgesproken: giejoema)(1023 km²) liggen voor de westkust.

Het landschap van Estland is grotendeels vlak. Alleen het zuid-oostelijk deel is een heuvelachtig gebied, waar de hoogste "top" van Estland - Suur Munamägi - met een hoogte van 317 meter, oprijst. Buiten de drukke hoofdstad, die zich in snel tempo aan de grauwe sowjettijd aan het ontworstelen is en de enkele kleinere steden is het land leeg en stil. Bossen bedekken 45%,

MATSALU LOODUSKAITSEALA

Matsalu Nature Reserve

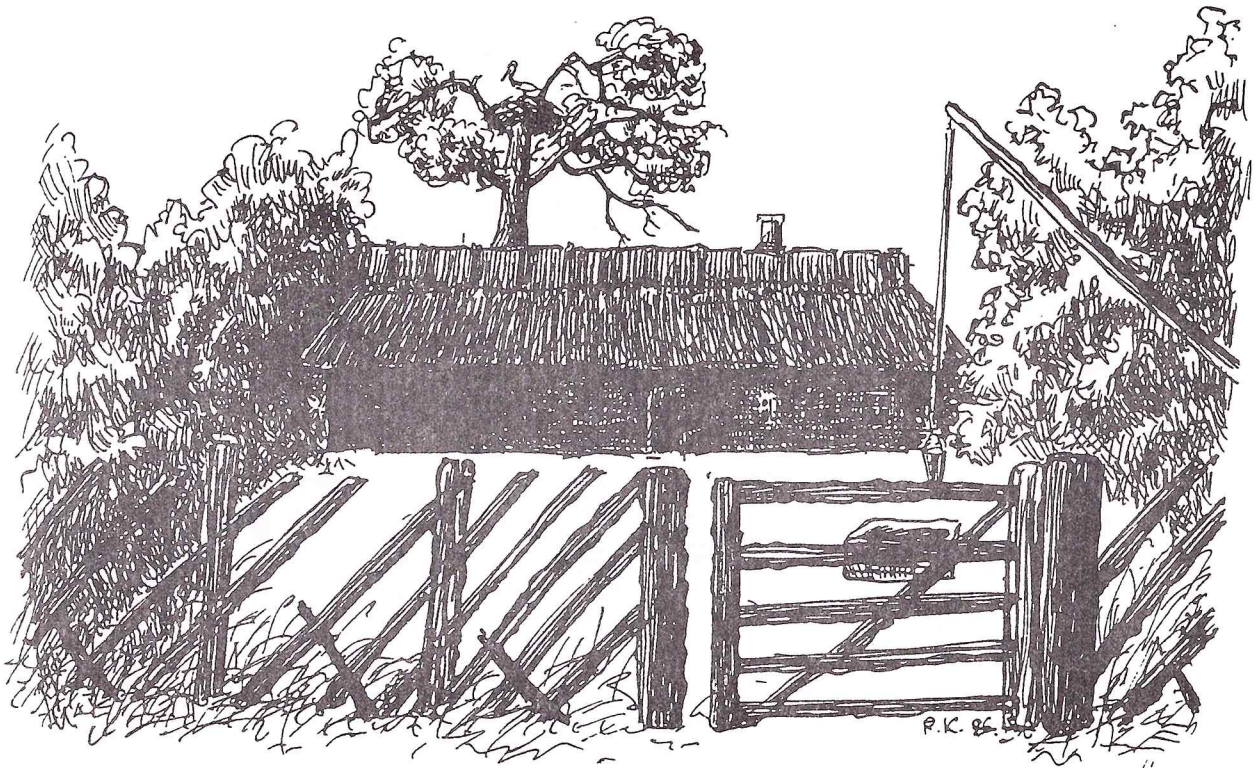

	vaatamisväärsus
	sightseeing
	linnutorn
	bird watching tower

meren, moerassen, venen en rivieren 20%. Aan pure landbouwgrond blijft dan ruim 25% over. Onder het sowjetbewind was de landbouw verregaand gecollectiviseerd. Dit opgelegde landbouwsysteem is sinds de onafhankelijkheid vrijwel totaal ingestort. De kolchozeboerderijen met hun eenvormige, vreugdeloze betonarchitectuur zijn grotendeels verlaten. Het zijn de stomme getuigen van een verleden dat men het liefst zo snel mogelijk wil vergeten. Veel landbouwgrond, behorende bij deze bedrijven, wordt niet meer bewerkt en verwildert dus geleidelijk. De plattelandsbevolking woont merendeels in eenvoudige houten huisjes, omgeven door een moestuin en wat akker- en weide

blaadjes waren nog maar net aan de bomen en de bloesemknoppen van de fruitbomen stonden op springen. De weilanden stonden barstensvol slanke sleutelbloemen en barbarakruid en de bossen vol met bosanemonen. Op deze manier beleefde ik het voorjaar nog een keer, een wel heel aparte gewaarwording.

Het eerste programmapunt van de reis was een bezoek aan de hoofdstad Tallinn. De kern van deze grote stad met veel flats en drukke straten vol verkeer wordt gevormd door een schilderachtig historisch centrum. Je hebt het gevoel in een schilderachtig Duits stadje rond te wandelen. Dat klopt ook wel, want van oorsprong is

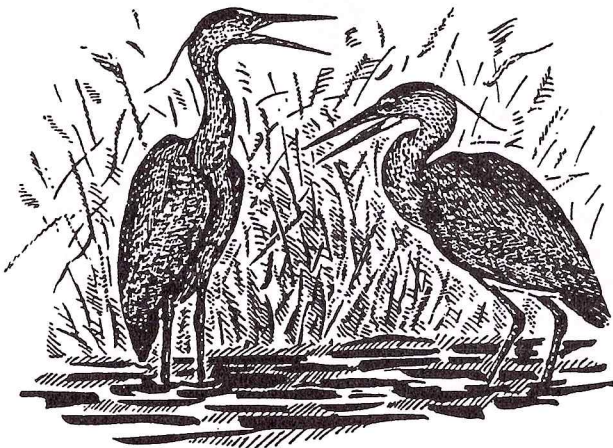

grond. Opvallend zijn de roestkleurige hopen met afgedankte landbouwmachines, waaruit af en toe nog een bruikbaar onderdeel wordt opgevist om de oude afgeleefde sowjettractoren nog een tijdje aan de praat te kunnen houden. Het valt dus niet te verwonderen dat velen het karige bestaan op het platteland verruilen voor een onzeker leven in een stad, met name de hoofdstad, hopende op een baan en wat meer luxe. De meeste wegen op het platte land zijn smal en verhard met steenslag. De hoofdverbindingen zijn geasfalteerd en van goede kwaliteit.

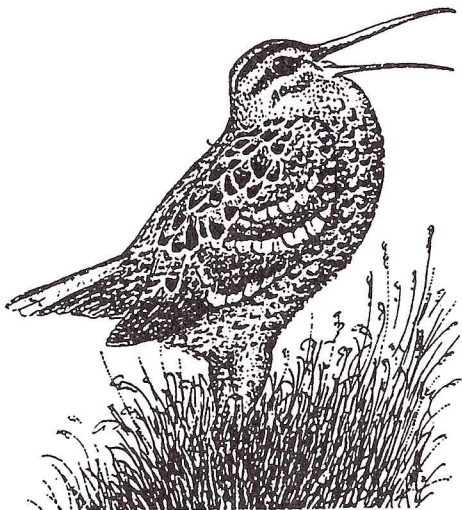
In de tijd dat ik er was, eind mei, was het te koud voor de tijd van het jaar. Normaal is het voorjaar er 3 tot 4 weken later dan hier, maar dit jaar was door de langdurige koude na een strenge winter het verschil nog groter. Het was alsof het nog maar half april was. De

Tallinn een Hanzestad, waar de Duitse kooplieden de boventoon hadden. Op de gevels van de mooie historische huizen staan Duitse woorden gebeiteld en op de graftomben in de Domkerk staan Duitse familienamen. In die tijd heette de stad nog Reval, welke naam in 1918, toen Estland voor het eerst en voor slechts 20 jaar onafhankelijk werd in Tallinn is gewijzigd. Gezien de staat van onderhoud van de vele schilderachtige koopmanshuizen en andere monumentale gebouwen is er nog jaren werk voor een leger van restaurateurs. Zo gauw je de drukke en zich momenteel zeer snel moderniserende hoofdstad hebt verlaten, rijd je het stille platteland in. Het verkeer wordt steeds schaarser en langs de weg zie je hier en daar houten huisjes, meestal olijfgroen, oker of bordeaux-rood geschilderd, met rommelige erfjes en kleine veldjes tussen de bossen. Veel vogels zijn er niet te zien, maar

nesten met broedende ooievaars zijn een gewoon verschijnsel. Het eerste reisdoel was de Matsalu-baai. Dit bijna 50.000 ha. groot reservaat ligt aan de westkust op zo'n 100 km. ten zuidwesten van Tallinn. Het gebied bestaat uit de ondiepe trechtersvormige baai, waarin een rivier uitmondt en een brede strook van de kust. Het gebied telt een groot aantal verschillende biotopen, nl.; het ondiepe water van de baai zelf met een zoet tot brak karakter, een groot aantal kleine, lage eilandjes met een rotsachtige bodem, kustweiden, uitgestrekte rietvelden, waaronder een veld van 3.000 ha., zgn. Overstromingsweiden langs de grootste rivier, bos, struikgewas (veel jeneverbessen) en enig cultuurland bestaande uit akkers en weiden.

In de Sowjettijd was het hele reservaat, net zoals nagenoeg de hele kust van Estland en alle eilanden militair spergebied. Alleen officieel aangestelde wetenschappers mochten het reservaat betreden en er onderzoek doen. Een herinnering aan die tijd zijn de verspreid gelegen wachttorens die nu als vogelobservatietorens voor iedereen toegankelijk zijn. Wij logeerden in een eenvoudig pension in het gehucht Matsalu

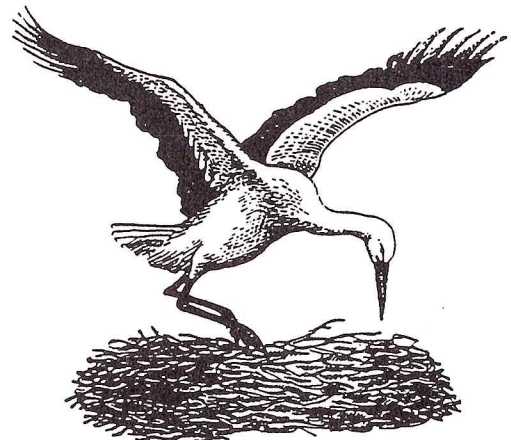
dat voornamelijk bestaat uit een groot vervallen landhuis met een verwilderende parkachtige tuin. De vogelstand is hier zeer rijk. Men zegt in Estland dat als er een hemel voor de vogels bestaat dat zeker de Matsalu-baai moet zijn. De streeplijst telt ruim 270 soorten en ruim 150 hiervan komen jaarlijks tot broe-

den. Wat onmiddellijk opvalt is de rijkdom aan juist die soorten vogels die het in Nederland zo moeilijk hebben. Overal zie je zwaluwen, grauwe vliegenvangers, geelgorzen, paapjes, gele kwikstaarten, grauwe klauwieren, veldleeuweriken en ga zo maar door.

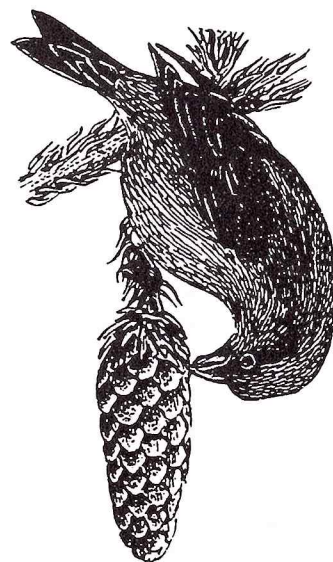
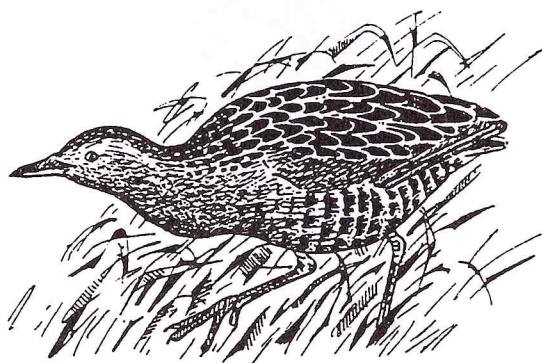
Een zeer algemene soort is de roodmus. Overal klinkt zijn karakteristieke deuntje; tjèjtewietsjoe (please to meet you!) In het parkbos broeden zoveel kramsvogels, dat je van een kolonie zou kunnen spreken. Ook een andere lijstersoort die wij alleen als wintergast kennen, nl. de koperwiek nestelt hier. Het duurde een tijdje voordat we erachter kwamen dat die opvallende afwijkende zang van deze vogelsoort afkomstig was. Verder herbergde het parkbos volop Noordse nachtegaalen, appelvinken, putters en ringmussen en zelfs de draaihals en de witrugspecht ontbraken niet.

Kennelijk opgehouden door het koude voorjaar bivakkeerde een groep van een paar duizend brandganzen in de omliggende velden. En dan moet ik natuurlijk het bewoonde ooievaarsnest niet vergeten te vermelden.

Gedurende enkele dagen heeft onze groep dit gebied doorkruist, waarbij alle biotopen werden bezocht. In de kustweiden broedden tureluurs, bonte strandlopers, bontbekplevieren, kemphanen, grutto's en kieviten. Op de rotseilanden diverse soorten meeuwen en sterns waaronder dwergnoordse en reuzenster. Buizerd, bruine kiekendief, schreeuw- en zeearend waren de meest geziene stootvogels.

Heel interessant waren ook de overstromingsweiden met kwartelkoning, bosruiter, watersnip en groepjes kraanvogels. Al deze soorten broeden hier. Al met al hebben we in drie dagen tijd bijna 100 vogelsoorten waargenomen. Elke dag, en dat waren lange dagen met

volop daglicht tot elf uur 's avonds!, was een vogel-feest. Verder deden het prachtige weidse landschap, de stilte, de bloemrijke weiden (sleutelbloemen, trollius, barbarakruid) het gemoed van de natuurliefhebber overlopen. Helemaal uit mijn dak ging ik bij de ontmoeting met een echte eland, mijn eerste. Later had ik best wel een hele week willen blijven, maar dan had ik enkele andere hele mooie natuurgebieden gemist. De volgende keer vertel ik hier meer over.

Leo van der Kooij

Hulp gevraagd.

Door verhuizing en verandering van werk zijn er open plaatsen ontstaan bij:

- * Commissie van beheer, gastheer/vrouw zijn achter de bar tijdens dia-avonden/lezingen.
- * Hulp bij jeugdavonden. Jeugd helpen bij activiteiten, als helpen bij uitknippen plaatjes, lezen van de opdrachten en uitvoeren. Geen natuurkennis voor nodig, wel liefde voor kinderen.
- * Bibliotheek. Incidenteel: verwerken van gekregen tijdschriften in bestaande voorraad. Eenmalig: uittikken op floppy in WP. van boekenlijst.
- * Presentatie Ketelvink. De muurplanken zijn aan een betere uitstalling toe, ze zijn makkelijk te verstellen. Wat moeilijker is het indelen en het ingedeelde voorwerp van naamkaart voorzien.
- * Eenmalig. Wie van behangen houdt kan zich uitleven op de entree. Het behang raakt los, er is nieuw behang en een trap.
- * Eenmalig. Wie niet wil/kan behangen kan/wil misschien wel verven. De keuken heeft een opfrisser nodig.

Kijk rustig rond als u in de Ketelvink bent, ziet u iets wat voor verbetering vatbaar is, meldt u terstond voor de klus of de aanbeveling.

Bel, schrijf of fax

Gerrie Monfils.
0347377638.

Vleermuizen zoeken tijdens de Nacht van Culemborg

Vleermuizen mogen zich de laatste jaren in de groeiende belangstelling van een steeds groter aantal N.V.W.C-leden 'verheugen'. Annette (en Kars) vervullen - haast uiteraard - de rol van stimulator.

De vleermuiszoektochten tijdens de Nacht waren opgezet om twee doelen te bereiken:

- enerzijds het opsporen van kraamkamers / koloniebomen;
- anderzijds zoveel mogelijk mensen kennis laten maken met de verschillende soorten vleermuizen die Culemborg bevolken.

Vanwege de kleine groep mensen die enigszins bedreven zijn in het herkennen van vleermuizen met de batdetector moest uiteraard het werkgebied sterk wordt beperkt. Er is vooral gezocht in en om de Plantage. Ook de Redichemse dijk (inclusief vogeltelpost), de Weidsteeg (vooral binnen de bebouwde kom) en de Zump zijn bezocht.

In tegenstelling tot de vorige Nacht hadden we perfecte weersomstandigheden. Zacht, een mooie lucht en weinig wind. Voor de schemerexcursie meldden zich zeven enthousiastelingen. Eenmaal bij de Plantage aangekomen werd meteen doorgelopen naar een mogelijke kolonieboom van de Rosse Vleermuis. Na een half uur fluisteren en luisteren besloten we maar naar de vijver te gaan. Nel Geleedst zag de vleermuizen voordat we ze op de batdetector hoorden. Snel de frequentie opgedraaid..... het waren drie dwergvleermuizen.

Ruim een kwartier later ging de tocht via het laantje verder naar de Achterweg. Dwergvleermuizen vlogen af en aan door het laantje. Het geratel was niet van de lucht. Eenmaal bij de Achterweg aangekomen kregen we nog een demonstratie van twee Laatvliegers boven de boomgaard te zien. Schitterend tegen de donker gekleurde avondlucht.

De groep splitste zich verder op. Twee die-hards vervolgden hun weg en kwamen via de dijk en Weidsteeg weer in de Ketelvink terecht.

De tweede ronde vleermuizen zoeken ging naar Zump. Uiteraard werden de nachtvlindersaars bezocht. Enkele Dwergvleermuizen en een Laatvlieger waren in de Zump actief.

De derde zoekronde ging naar de trektelpost. Daar hadden we kans op de Meervleermuis. Deze middelgrote vleermuis jaagt alleen boven open water. Bij aankomst op de telpost gingen we snel uit ons dak: er zaten twee Porseleinhoenen te roepen in de uiterwaarden! Een soort die al jaren niet in het Culemborgse is waargenomen! Tja, je bent en blijft toch vogelaar op zo'n moment. We hadden veel geluk want tussendoor vloog er inderdaad ook nog een Meervleermuis langs de telpost.

De slotonderzoeksrunde ging weer naar de Plantage en de dreven. Vóór met de inventarisatie begonnen kon worden moest er eerst een stadgenoot van de straat worden geraapt (letterlijk). Het was de tijd van de eindexamenfeesten..... . Na de betrokkene bemoeidigend te hebben toegesproken dat hij nu recht op tegen een stevige boom zat - wat waarschijnlijk in tegenspraak was met de informatie die zijn benevelde zintuigen aan zijn hersens doorgaven - begon het grote zoeken naar zwermende vleermuizen. Boven de vijver waren Water- en Dwergvleermuizen actief. Uiteindelijk werden pas na zonsopkomst twee Rosse vleermuizen waargenomen die een opening in een oude beuk als verblijfplaats hadden gekozen.

Op onze terugweg bleek de jeugdige feestganger zijn weg naar de Noteboom (Neuteboom?) met succes te hebben vervolgd. Op onze route naar de Ketelvink, waar een heerlijk ontbijt ons wachtte, hebben we hem tenminste niet meer gezien. Met een zeer voldaan gevoel hebben we ontbeten. Alle complimenten voor de catering!

Resumerend

Wat betreft de onderzoeksdoelstelling is het mijns inziens de vraag of een "Nacht" die qua aanpak niet aansluit bij andere onderzoeken wel voldoende betrouwbare informatie oplevert. Wat mij betreft zijn de waarnemingen vergelijkbaar met de 'losse waarnemingen' van de bekende vogelrubriek.

Ofschoon er weinig deelnemers aan "de Nacht" waren - wellicht te wijten aan de late organisatie en publicatie - was het Vleermuisonderdeel wat mij betreft een groot succes. Een tiental mensen, inclusief mijzelf, heeft meer kennis opgedaan van vleermuizen in een prima sfeer.

Jouke Altenburg

Waarnemingslijst vleermuizen Nacht van Culemborg

- Gewone dwergvleermuis	25
- Laatvlieger	3
- Watervleermuis	1
- Rosse vleermuis	2

Bibliotheek

Ondanks de hete zomer hebben velen weer stapels bladen doorgelezen, nieuwe jaargangen opgeruimd en ons de oude(re) bladen geschonken. Heel veel dank aan allen die aan ons dachten. Menigeen schonk ons zelfs boeken.

De Bibliotheek van de N.V.W.C. is toegankelijk een kwartier voor en een kwartier na de jeugdavonden, verder tijdens lezingen, vergaderingen en cursussen. Niet altijd is een van ons beiden aanwezig.

SCHRIJF AUB OP wat u meeneemt. Graag met naam, adres en telefoonnummer, datum van meenemen en verwachte terugbrengdag.

Cor Maurice

en

Gerrie Monfils
0347377638

Soortenlijst Vegetatie-Opname Van De Zump tijdens De Nacht Van Culemborg 06-07-1997

Paardestaartenfamilie

Holpijp
Heermoes

Berkenfamilie

Zwarte els

Hazelaarfamilie

Hazelaar

Brandnetelfamilie

Grote brandnetel

Duizendknoopfamilie

Veenwortel
Veldzuring
Krulzuring
Ridderzuring
Waterpeper
Varkensgras

Ganzevoetfamilie

Melde

Anjerfamilie

Vogelmuur
Akkerhoornbloem

Ranonkelfamilie

Scherpe boterbloem
Blaartrekkende boterbloem

Papaverfamilie

Kleine papaver

Kruiskruidfamilie

Gele waterkers
Pinksterbloem
Herderstasje
Gewone raket
Herik

Rozenfamilie

Moerasspirea
Braam spec.
Hondsroos
Gewoon nagelkruid
Vijfvingerkruid
Meidoorn
Zilverschoon

Vlinderbloemenfamilie

Vogelwikke
Veldlathyrus
Witte klaver
Rode klaver
Hopklaver
Gewone rolklaver
Moerasrolklaver

Ooievaarsbekfamilie

Slipbladige ooievaarsbek

Vederkruidfamilie

Aarvederkruid

Esdoornfamilie

Esdoorn

Teunisbloemfamilie

Harig wilgenroosje

Schermbloemfamilie

Fluitekruid
Bereklaauw

Sleutelbloemfamilie

Wederik spec

Windfamilie

Haagwinde

Sterbladigenfamilie

Kleefkruid

Ruwbladigenfamilie

Ruw vergeet-me-niet
Witte smeewortel
Paarse smeewortel

Lipbloemenfamilie

Witte dovenetel
Paarse dovenetel
Valeriaanfamilie
Valeriaan

Weegbreefamilie

Grote weegbree

Kamperfoeliefamilie

Vlier

Composietenfamilie

Bijvoet
Kale jonker
Paardebloem
Klein hoefblad
Schijfkamille
Akkerdistel
Langstekelige distel (= Veel-
doornige distel) Zeer zeldzaam!

Waterweegbreefamilie

Pijlkruid

Waterkaardefamilie

Kikkerbeet

Lissenfamilie

Gele lis

Russenfamilie

Pitrus
Lidrus
Veldbies

Grassenfamilie

Kropaar
Gestreepte witbol
Geknikte vossenstaart
Zachte dravik
Eengels raaigras
Mannagrass
Beemdlangbloem
Glanshaver

Eendenkroosfamilie

Klein kroos
Wortelloos kroos
Veelwortelig kroos
Puntkroos

EXCURSIE- EN ACTIVITEITENPROGRAMMA

**** INDIEN NIET VERMELD, DAN VERTREKKEN ALLE EXCURSIES VANAF "DE KETELVINK" ****

zaterdag 11 oktober 1997	½ uur voor zonsopgang 09.00 uur	Trektellen voor de oudere jeugd op de trektelpost in de Redichemse Waard o.l.v. Vogelwerkgroep Paddestoelenexcursie Landgoed Soelen (convo reeds in uw bezit)
maandag 13 oktober 1997	20.00 uur	Algemene Maandelijks Vergadering
zaterdag 18 oktober 1997	½ uur voor zonsopgang 09.00 uur	Trektellen op de trektelpost in de Redichemse Waard Activiteiten Nestkastenwerkgroep
woensdag 22 oktober 1997	19.00-22.00 uur	Schoonmaken Ketelvink
vrijdag 24 oktober 1997	20.00 uur	Dia-avond
zaterdag 25 oktober 1997	½ uur voor zonsopgang	Trektellen op de trektelpost in de Redichemse Waard
maandag 27 oktober 1997	20.00 uur	Vaststellen Jaarprogramma 1998 door coördinatoren van alle werkgroepen
vrijdag 31 oktober 1997	19.30-21.00 uur	Oudere jeugdavond
zaterdag 1 november 1997	½ uur voor zonsopgang	Trektellen op de trektelpost in de Redichemse Waard
zaterdag 1 en zondag 2 november 1997		Thema-weekend "Dijkverbetering"
maandag 3 november 1997	20.00 uur	Bijeenkomst Werkgroep Natuurfotografie
vrijdag 7 november 1997	19.00-20.00 uur	Jongere jeugdavond
zaterdag 8 november 1997	½ uur voor zonsopgang 08.00 uur 09.00 uur	Trektellen op de trektelpost in de Redichemse Waard Zoogdiereninventarisatie door Zoogdierenwerkgroep Activiteiten Nestkastenwerkgroep
maandag 10 november 1997	20.00 uur	Algemene Maandelijks Vergadering
vrijdag 14 november 1997	19.30-21.00 uur	Oudere jeugdavond LAATSTE INLEVERDATUM KOPY HAK-AL DECEMBER 1997
zaterdag 15 november 1997	½ uur voor zonsopgang	Trektellen op de trektelpost in de Redichemse Waard
vrijdag 21 november 1997	19.00-20.00 uur	Jongere jeugdavond
zaterdag 22 november 1997	½ uur voor zonsopgang 09.00 uur	Trektellen op de trektelpost in de Redichemse Waard Knotdag; convo volgt! Dagexcursie Oostvaardersplassen (watervogels + ganzen) o.l.v. Ruud Post en Theo Boudewijn; convo volgt!
Let op: gewijzigde datum ----->	----->	

